

Dato
19-08-2015

Faktaoplysningsrapport om socialområdet

Om serviceloven

Lov om social service (serviceloven) er en rammelov, der regulerer de sociale indsatser rettet mod børn og voksne med behov for hjælp og støtte som følge af funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer. Det overordnede formål med serviceloven er bl.a. at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer og tilgode disse behov, der følger af nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer. Formålet med lovens indsatser er at fremme den enkeltes muligheder for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Serviceloven indeholder ydelser rettet mod udsatte børn og unge (kontaktperson til barnet, anbringelse uden for hjemmet m.v.), ydelser til borgere med nedsat funktionsevne (hjælpemidler, borgerstyret personlig assistance, merudgiftsydelse m.v.), ydelser til udsatte voksne (kvindekrisecentre, forsorgshjem m.v.) og ydelser til ældre (hjemmehjælp, kommunale træningstilbud m.v.). I det følgende gives en helt overordnet præsentation af ydelserne til henholdsvis udsatte børn og unge, udsatte voksne og borgere med nedsat funktionsevne.

Udsatte børn og unge

Målgruppe

Området udsatte børn og unge omhandler støtte til børn og deres familier, der har problemer, varierende fra mindre udfordringer med for eksempel utilpassede teenager til større problemer som for eksempel vold og misbrug mv. Som følge af den store variation i tyngden af barnets og familiens problemer, er der også store variationer i, hvor omfattende og indgribende de indsatser er, som iværksættes for at støtte barnet.

Indsatstyper

Det er kommunerne, der har ansvaret både for den forebyggende indsats og for at yde støtte, når der er behov herfor efter serviceloven.

Kommunens støtte kan bestå i hjælp, der gives til barnet og familien, mens barnet bor hjemme i hjemmet ('forebyggende foranstaltninger'), for eksempel kontaktperson til barnet/hele familien, forskellige typer behandling af barnets/familiens problemer mv. Støtten kan også være en anbringelse uden for hjemmet i en plejefamilie, på et opholdssted eller i en døgninstitution.

Afgørelser om støtte

Iværksættelsen af konkrete indsatser sker, når kommunen på baggrund af en helhedsorienteret vurdering af barn og familie (børnefaglig undersøgelse) vurderer, at der er behov herfor. Der udarbejdes en handleplan for indsatserne, som der følges op på mindst hvert halve år.

Kommunernes afgørelser om anbringelser kan påklages til Ankestyrelsen, som også kan tage sager af egen drift på baggrund af blandt andet henvendelser til styrelsen.

Handicap

Målgruppe

Handicapområdet omhandler hjælp og støtte til alle borgere uanset alder, der som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov herfor.

Indsatstyper

Som eksempler på handicapkompenserende hjælp og støtte til børn under 18 år med funktionsnedsættelse og deres familier kan nævnes hjælp til dækning af merudgifter, hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, særlige dagtilbud og hjemmetræning.

Som eksempler på hjælp og støtte til voksne over 18 år kan nævnes socialpædagogisk bistand, borgerstyret personlig assistance (se særskilt notat herom), ledsageordning, hjælp til dækning af merudgifter, tilbud om beskyttet beskæftigelse, aktivitets- og samværstilbud og midlertidige og længerevarende botilbud.

Som eksempler på hjælp og støtte til alle uanset alder kan nævnes hjælpemidler, handicapbil og boligindretning.

Afgørelser om støtte

Dansk handicappolitik er udformet på baggrund af fire grundlæggende principper. Ét af disse principper er kompensationsprincippet, hvorefter borgere med nedsat funktionsevne skal kompenseres for følgerne af funktionsnedsættelsen. Et andet er princippet om sektoransvar, som fastslår, at den sektor, der stiller en ydelse til rådighed for borgerne, har ansvaret for, at ydelsen også er tilgængelig for borgere med funktionsnedsættelse.

Det er kommunerne, der har ansvaret for at yde handicapkompenserende hjælp og støtte efter serviceloven. Kommunernes afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen.

Tildelingen af handicapkompenserende hjælp og støtte sker enten efter ansøgning, eller når kommunen på anden vis bliver opmærksom på et udækket hjælpebehov hos borgeren. Der gælder som alt overvejende hovedregel ingen lovkrav til sagsbehandlingen ud over de almindelige forvaltningsretlige regler, ligesom der ikke er krav om obligatorisk udarbejdelse af handleplaner.

Tildeling af de handicapkompenserende ydelser sker på baggrund af en konkret og individuel vurdering i det enkelte tilfælde. Dels skal der foretages en vurdering af, om den enkelte borger er omfattet af målgruppen for den ydelse, som han/hun søger om.

Dels skal det vurderes, om lovgivningens øvrige visitationskriterier for den pågældende ydelse er opfyldt.

Udsatte voksne

Målgruppe

Området omfatter borgere over 18 år med betydelige sociale problemer, som fx hjemløshed, misbrug, psykiske lidelser og vold i nære relationer, der som følge heraf har behov for hjælp efter serviceloven.

Borgerne i målgruppen er ofte kendetegnet ved at have en række sociale problemer. Fx har 80 pct. af de hjemløse mænd enten en psykisk sygdom og/eller et misbrug.

Der er de seneste år i særlig grad sket en stigning i antallet af unge, som falder inden for målgruppen af udsatte voksne.

Indsatstyper

Kommunerne har ansvaret for støtten til de udsatte voksne. Hjælpen til udsatte voksne kan være i form af ophold på forsorgshjem eller krisecenter, rådgivning, personlig og praktisk hjælp og støtte i eget hjem, ophold i botilbud/boformer, opsøgende og kontaktskabende indsats, social stofmisbrugsbehandling mv.

Afgørelser om støtte

For så vidt angår ophold på kvindekrisecentre og forsorgshjem træffes afgørelsen om ophold af lederen af tilbuddet (det såkaldte selvmøderprincip).

For så vidt angår de øvrige former for støtte, som fx tilbud om rådgivning, behandling, støtte i eget hjem mv. træffer kommunen afgørelse herom.

Kommunen skal desuden tilbyde en handleplan til personer med alvorlige sociale problemer, der ikke eller kun med betydelig støtte kan opholde sig i egen bolig, eller som i øvrigt har behov for betydelig støtte for at forbedre de personlige udviklingsmuligheder. Handleplanen skal angive formålet med indsatsen, hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet, samt den forventede varighed af indsatsen mm.

Civilsamfundsområdet

Den offentlige indsats over for fx udsatte grupper suppleres af indsatsen fra en række frivillige organisationer og individer. Ca. 40 pct. af danskere over 16 år udfører frivilligt arbejde. Dette tal har ligget stabilt de seneste 15 år.

Det frivillige arbejde udføres inden for en række områder, fx kultur, idræt, sundhed og det sociale område. Størstedelen af det frivillige arbejde udføres på idrætsområdet.

Servicelovens § 18 forpligter landets kommuner til hvert år at afsætte et beløb til at støtte den frivillige sociale indsats lokalt. Som compensation herfor modtager kommunerne et tilskud fra staten via bloktilskuddet. I 2013 udbetalte kommunerne samlet set 159,8 mio. kr. i § 18 – tilskud, svarende til 103 pct. af bloktilskuddet. Der er dog forskelle på, hvor meget de enkelte kommuner udbetaler i § 18-støtte.